

การบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning
ของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน
Learning Management according to Active Learning Method of Tung
Hua Chang Pittayakom School in Lamphun Province.

สุพัตรา ผูกพันธ์

นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

E-mail: supattra@tcp.ac.th

ธีระภัทร ประสมสุข

อาจารย์ประจำ คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

E-mail: teerapat@northcm.ac.th

Supattra Pookpan

Student, Master of Education, North-Chiang Mai University

Teerapat Prasomsuk

Lecturer, Master of Social Faculty North-Chiang Mai University

รับเข้า : 18 มีนาคม 2566
แก้ไข : 16 เมษายน 2566
ตอบรับ : 21 เมษายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน และ 2) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 25 คน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 6 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวมทั้งหมด 46 คน เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบบสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Active Learning ของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ด้านการนิเทศการสอนตามแนว Active Learning ของครูและ

บุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้านส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการวัด ประเมินผล ประเมินผลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning และด้านส่งเสริมให้ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติการกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ตามลำดับ 2) แนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนด นโยบาย ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ครู บุคลากรทางการศึกษา วางแผนทำโครงการ/กิจกรรมตามที่วางแผนไว้ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาคอยตรวจสอบ ติดตาม และ ประเมินผล และจัดประชุมเพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานและนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และ พัฒนาต่อไป

คำสำคัญ: บริหารจัดการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

The objectives of this research were to; 1) study level of learning management according to active Learning method of Tung Hua Chang Pittayakom school in Lamphun province, and 2) study the guidelines for promoting the Learning management according to active learning method of Tung Hua Chang Pittayakom school in Lamphun province. The population was 2 school administrators, 25 teachers, 6 teaching trainee students in second semester, the academic year of 2022, and 13 school committees, a total of 46 people. The research tool was a questionnaire and the data were analyzed by the statistical methods of percentage, mean, standard deviation. The content of interview form was analyzed and synthesized.

The result revealed that; 1) the learning management according to active learning method of Tung Hua Chang Pittayakom school in Lamphun province, in overall was at the highest level ($\mu=4.67$), when considering individually, with the average values in descending order, the factors order were as followed;. the policy setting on the Learning management process according to the active learning concept, followed by the supervision of teaching according to the active learning concept of teachers and educational personnel within the school, the encouragement for teachers and educational personnel to assess and evaluate and evaluate the results of the Learning management according to the active Learning concept, and the encouragement for

teachers and educational personnel to have the knowledge and ability to perform the learning management process according to the active learning concept, respectively.

2) The guidelines for promoting active learning management of Tung Hua Chang Pittayakom school in Lamphun province were that school administrators should formulate policies to encourage teachers to manage Learning according to the active learning concept. Teachers and educational personnel should plan projects or activities as planned. The school administrators will monitor, follow up and evaluate the results and hold meetings to reflect the performance and bring the results to analyze and develop further.

Keywords: Learning Management, Active Learning

บทนำ

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำ ทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยง (Coach & Mentor) แสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful Learning) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ มีความเข้าใจในตนเอง ใช้สติปัญญา คิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่บ่งบอกถึงการมีสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562: 4)

ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นผู้นำทางวิชาการ มีหน้าที่ในการนำแนวคิดใหม่ ๆ ไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาสถานศึกษาด้านต่าง ๆ ต้องทำตัวเป็นผู้จุดประกายความคิดในการพัฒนาคุณภาพงานในสถานศึกษา ผู้บริหารควรกำหนดนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุน รวมถึงอำนวยความสะดวกให้ครูได้จัดการเรียนการสอนตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา และส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริงอย่างหลากหลาย และครูสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติ จัดให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในสถานศึกษา ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตรวจสอบผลการดำเนินงานว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีส่วนใดต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาต่อไป โดยมีรูปแบบการประเมินที่หลากหลาย เป็นกระบวนการการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ตามแนวคิดการบริหารจัดการเรียนรู้

ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษาที่จะสามารถบันดาลให้การปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนเกิดขึ้นได้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ครบถ้วนในกระบวนการ เพราะผู้บริหารโรงเรียนคือผู้นำที่จะชี้นำสั่งการ และวางกรอบทิศทางการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนที่ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนรู้ งานวิชาการและเป็นผู้ที่จะสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ครูผู้สอนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการในยุค Active Learning ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา หลักการสอนจิตวิทยาการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และการยกระดับคุณภาพการศึกษา (พระมหาสมบุญสุธมโม (ทองแก้ว), 2557: 89)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 มีความตระหนักในเรื่องการปรับเปลี่ยนบทบาทครู ให้เป็นครูยุคใหม่ที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพตรงตามความต้องการเป็นมืออาชีพ มีทักษะวิชาชีพขั้นสูงโดยปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้” เพิ่มทักษะในการจัดการเรียนการสอน การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัด ประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (Coaching & Mentoring) เพื่อพัฒนาส่งเสริม ช่วยเหลือ แนะนำครูในเรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพตามเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ (พลอยไพลิน นิลกรรณ, 2562: 1)

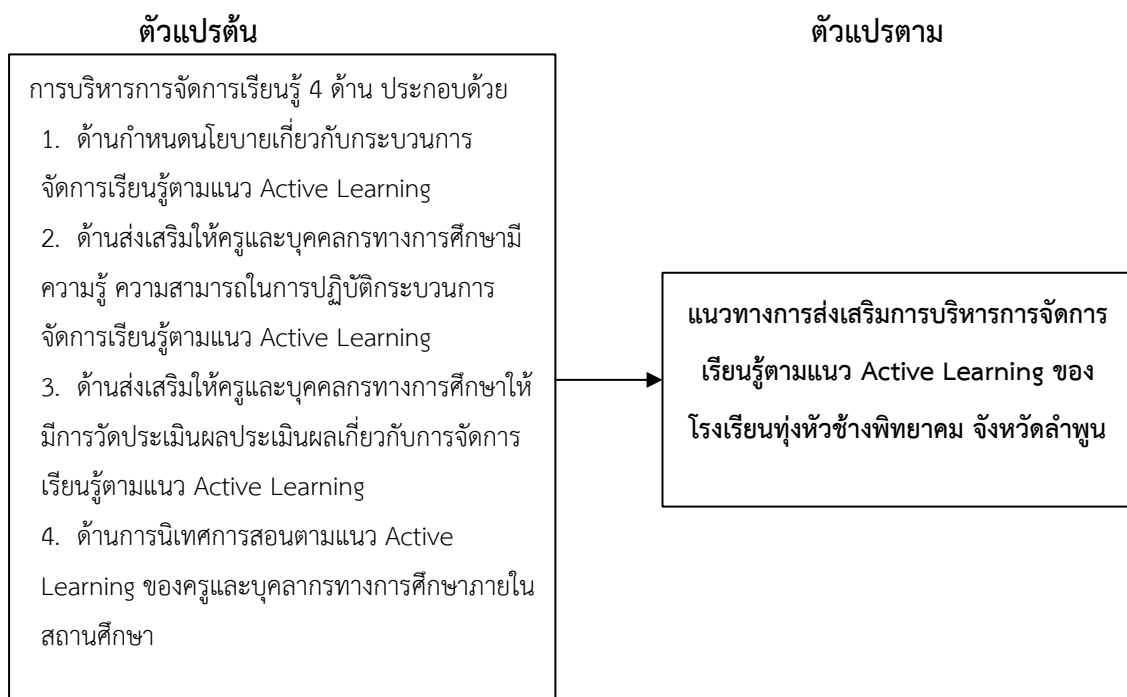
โรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน ได้พบปัญหาที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Active Learning ในเรื่องการได้รับการส่งเสริมจากผู้บริหารไม่ต่อเนื่อง ครูขาดประสบการณ์สอน ภาระงานนอกเหนือการสอนของครูผู้สอนก็มีมากจนเกินไป ครูผู้สอนยังไม่มี ความเข้าใจเกี่ยวกับ การสอนในรูปแบบ Active Learning และมีการวัดผล ประเมินผลจากการสอนแบบ Active Learning ที่ไม่สม่ำเสมอ ครูควรพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ต้องใช้เวลาในการเตรียมการ ดังนั้นหากผู้สอนที่มีภาระ งานสอนมากจะไม่สามารถใช้การเรียนรู้แบบ Active Learning ได้ (รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2564) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Active Learning ของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning 4 ด้าน คือ 1) ด้านกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning 2) ด้านส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning 3) ด้านส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการวัดประเมินผล ประเมินผลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning และ 4) ด้านการนิเทศการสอนตามแนว Active Learning ของครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษาภายในสถานศึกษา ชยพล ดีอ่อน (2565:6) การวิจัยนี้ จึงได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้และประมวลเป็นกรอบแนวคิดการทำวิจัย ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 25 คน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 6 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวมทั้งหมด 46 คน

แหล่งข้อมูลการสัมภาษณ์ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม และหัวหน้าฝ่ายงาน ตามโครงสร้างของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จำนวน 5 คนรวมทั้งหมด 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม และ 2) แบบสัมภาษณ์ รายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. แบบสอบถาม เรื่องการบริหารการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Active Learning ของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน มีจำนวน 2 ตอน ซึ่งมีเนื้อหาและรูปแบบดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Active Learning ของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (The Index of Item-Objective Congruence) ระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นโดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Active Learning ของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน ซึ่งมีเนื้อหาและรูปแบบดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยระบุวันเวลาสถานที่ในการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Active Learning ของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน ประเด็นการสัมภาษณ์มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม โดยนำเอาข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดมาเป็นประเด็นการสัมภาษณ์ ทั้ง 4 ด้าน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งประสบการณ์การทำงานโดยใช้ค่าร้อยละเสนอในรูปแบบตาราง

1.2 วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติของการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามแนวทาง Active Learning ของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เป็นรายด้านและโดยรวม เสนอในรูปแบบตาราง

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามแนว Active Learning สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน โดยรวมและรายด้าน

มาตรการบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning	ผลการปฏิบัติ		
	μ	σ	แปลผล
1. ด้านกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning	4.73	0.59	มากที่สุด
2. ด้านส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตามแนว Active Learning	4.58	0.71	มากที่สุด
3. ด้านส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการวัดประเมินผลประเมินผลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning	4.63	0.74	มากที่สุด
4. ด้านการนิเทศการสอนตามแนว Active Learning ของครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.72	0.67	มากที่สุด
รวม	4.67	0.68	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็น การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามแนวทาง Active Learning ของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.67$, $\sigma=0.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.73$, $\sigma=0.59$) รองลงมา คือ ด้านการนิเทศการสอนตามแนว Active Learning ของครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.72$, $\sigma=0.67$) ด้านส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการวัดประเมินผลประเมินผลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.63$, $\sigma=0.74$) และด้านส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา

มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning อยู่ใน
ระดับมากที่สุด ($\mu=4.58$, $\sigma=0.71$)

แนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ของโรงเรียนทุ่ง
หัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน โดยสรุปดังนี้

1. ด้านกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning
ประเด็น ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning คือ ผู้บริหาร
สถานศึกษาควรกำหนดนโยบายที่ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
ตามแนว Active Learning ครู บุคลากรทางการศึกษาวางแผนทำโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้
แหล่งเรียนรู้ ครูจัดหาสื่อการเรียนรู้ พัฒนาห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ เพื่ออำนวยความสะดวกและ
เตรียมความพร้อมให้นักเรียน ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนให้ครูจัดเตรียมสื่อ แหล่ง
เรียนรู้ และประสานงาน จัดหา ขอความอนุเคราะห์ ด้านบุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ จาก
หน่วยงานภายนอก ผู้บริหารสถานศึกษามีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้
รวมถึงจัดให้มีการนำเสนอผลงาน/นวัตกรรมที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อนำมาปรับปรุง พัฒนา
แหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning

2. ด้านส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติ
กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ประเด็น ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการ
ศึกษามีการประเมินตนเองในการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ทุกเดือน ครูประเมิน
ตนเองในการจัดการเรียนรู้ ประเมินตนเองเพื่อแก้ปัญหาและนำมากำหนดเป็นแนวทางการปรับปรุง
พัฒนาการจัดการเรียนรู้ และผู้บริหารประเมินผลการทำงานของครู เพื่อจะได้ทราบข้อบกพร่องและ
แก้ไขในการพัฒนาต่อไป มีการจัดประชุมเพื่อสะท้อนผลการประเมินตนเองและนำผลการประเมินมา
วิเคราะห์และพัฒนาต่อไป

3. ด้านส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการวัดประเมินผลประเมินผลเกี่ยวกับ
การจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ประเด็น มีการตรวจสอบติดตามเรื่องการวัดประเมินผล
ทุกเดือน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการวัด
และประเมินผลผู้เรียน และชี้แจงปฏิทินการนิเทศติดตาม ผู้บริหารส่งเสริมและการมีการตรวจติดตาม
เรื่องการวัดประเมินผลทุกเดือน ครูประเมินผลการเรียนของผู้เรียน และรายงาน/นำเสนอในที่ประชุม
เพื่อร่วมรับทราบการสะท้อนผลและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้ดีขึ้น
และจัดให้มีการนำเสนอผลงานของนักเรียน เพื่อนำมาปรับปรุง พัฒนารูปแบบการวัดและประเมินผล และ
การจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมต่อไป

4. ด้านการนิเทศการสอนตามแนว Active Learning ของครูและบุคลากรทางการศึกษา ภายในสถานศึกษา ประเด็น มีการรวบรวม จำแนกและจัดกลุ่มของสภาพปัญหา คือ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายและชี้แจงเกี่ยวกับการนิเทศการสอนจำแนกและจัดกลุ่มของสภาพปัญหา เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกัน สรุปผลและชี้แจงเสนอแนะปัญหาที่เกิดขึ้น จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นร่องรอยในการสะท้อนผล อย่างเป็นระบบตลอดภาคเรียนหรือสะท้อนผลหลังจากสิ้นภาคเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีการ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการวัดและประเมินผลของครู รวมถึงจัดประชุมชี้แจง สร้างความรู้ ความเข้าใจกระบวนการแก้ปัญหา ในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และมีการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล เพื่อจะได้ทราบข้อบกพร่องและแก้ไขต่อไปนำเสนอรายงานผลสะท้อนผลการ ดำเนินงาน รายงานสภาพปัญหา

สรุปแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ของ โรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ครู บุคลากรทางการศึกษา วางแผนทำ โครงการ/กิจกรรมตามที่วางแผนไว้ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาคอยตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล และจัดประชุมเพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานและนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และพัฒนาต่อไป

อภิปรายผล

จากการวิจัย การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ของโรงเรียนทุ่งหัวช้าง พิทยาคม จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยพบประเด็นที่สำคัญ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

การวิจัย การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามแนวทาง Active Learning ของโรงเรียนทุ่งหัวช้าง พิทยาคม จังหวัดลำพูน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเพราะว่า โรงเรียนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ตามแนว Active Learning ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษาวิเคราะห์นโยบายเกี่ยวกับกระบวนการจัดการ เรียนรู้ ประชุม ชี้แจง นโยบายเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ให้กับ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาคิดประเด็นท้าทายที่เกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้ จัดทำโครงการที่เกี่ยวกับการสอนแบบ Active Learning ให้ครูและบุคลากร ทางการศึกษาจับคู่ตามกลุ่มสาระเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครูและบุคลากรทางการศึกษาดำเนินการ ประเมินผลตามสภาพจริง ฝ่ายบริหารตรวจสอบการวัดประเมินผลตามสภาพจริง นำผลการประเมิน ไปใช้ ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการทำการนิเทศการสอน กำหนดแนวทางและระยะเวลาการดำเนินงานการนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ Active Learning ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวพร ชลารักษ์ (2558:64) ได้ศึกษาบทบาทของครูกับการ เรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 พบว่า การเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ต้องมุ่งเน้นให้ ผู้เรียนเกิด

การเรียนรู้การปฏิบัติและการสร้างแรงบันดาลใจไปพร้อมกัน กล่าวคือ จะไม่เป็นเพียงผู้รับ (Passive Learning) อีกต่อไป แต่ผู้เรียนต้องฝึกการเรียนรู้จากการลงมือ ปฏิบัติและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) โดยมีครูเป็น “โค้ช” ที่คอยออกแบบการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลได้ ประการสำคัญ คือ ครูในศตวรรษที่ 21 จะต้องไม่ตั้งตนเป็น “ผู้รู้” แต่ต้องแสวงหาความรู้ไปพร้อม ๆ กันกับผู้เรียนในขณะเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สลิตา รินสิริ (2558: 105) ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความจำเป็น ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการประเมินผล ด้านการเตรียมการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง

หากพิจารณาเป็นรายด้านอภิปรายได้ดังนี้

ด้านกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นเพราะโรงเรียนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษาวิเคราะห์นโยบายเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ประชุมชี้แจง นโยบายเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพา พุมมา (2565: 76) แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย นำโดยผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันศึกษาวิเคราะห์นโยบายเพื่อการขับเคลื่อนนโยบายตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้รูปแบบ Active Learning สู่การปฏิบัติของสถานศึกษา แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการ คณะทำงานประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงาน เพื่อใช้จัดทำข้อมูลสารสนเทศประกอบการวางแผนการจัดการเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้รวมถึงอาคารสถานที่สำหรับสนับสนุนเพื่อเป็นการกำหนดภาพของความสำเร็จในการดำเนินโครงการ

ด้านการนิเทศการสอนตามแนว Active Learning ของครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นเพราะส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาคิดประเด็นท้าทายที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้จัดทำโครงการที่เกี่ยวกับการสอนแบบ Active Learning ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาจับคู่ตามกลุ่มสาระเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงรุณีย์ มีพร (2561: 99) ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียนเชิงพื้นที่ พบว่า กระบวนการนิเทศของสถานศึกษามีโค้ชประจำโรงเรียนปฏิบัติการนิเทศร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา

ด้วยวิธีการนิเทศแบบ Coaching and Mentoring ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมปฏิบัติการนิเทศครูผู้สอน ด้วย ทั้งโค้ชและผู้บริหารสถานศึกษาต่างก็ดูแลชี้แนะและเป็นพี่เลี้ยงครูอย่างกัลยาณมิตร

ด้านส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการวัดประเมินผลประเมินผลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นเพราะ ครูและบุคลากรทางการศึกษาดำเนินการประเมินผลตามสภาพจริง ฝ่ายบริหารตรวจสอบการวัดประเมินผลตามสภาพจริง นำผลการประเมินไปใช้ ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชีรา มะหิเมือง (2555: 79) ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ขั้นตอนการสะท้อนผล เป็นขั้นตอนสำคัญที่ถูกกำหนดไว้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทบทวนถึงจุดแข็ง จุดอ่อน จุดควรปรับปรุงของกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้รู้วิธีการดำเนินงานที่เหมาะสม และสามารถสะท้อนต่อยอดการปฏิบัติงานนั้น ๆ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ด้านส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติการกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นเพราะ ฝ่ายบริหารฝ่ายวิชาการทำการนิเทศการสอน กำหนดแนวทางและระยะเวลาการดำเนินงานการนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ Active Learning ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณิ กันทะปิง (2562: 109) แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ด้านครูผู้สอน ผู้บริหารต้องตระหนักถึงความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนทั้งด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และผู้บริหารต้องสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันในการบริหารการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ต้องส่งเสริมกระตุ้นครูให้รู้จักนำเทคนิควิธีการสอนแนวใหม่และนำความรู้จากการอบรมพัฒนาตนเองมาใช้กับผู้เรียนให้ได้มากที่สุด รู้จักการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อแก้ปัญหาและนำมากำหนดเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้

แนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ครู บุคลากรทางการศึกษา วางแผนทำโครงการ/กิจกรรมตามที่วางแผนไว้ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาคอยตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล และจัดประชุมเพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานและนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และพัฒนาต่อไปซึ่งเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายที่ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ครู บุคลากรทางการศึกษาวางแผนทำโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ครูจัดหาสื่อการเรียนรู้ พัฒนาห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ มีการประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจเรื่องครูประเมินตนเองในการจัดการเรียนรู้ ประเมินตนเองเพื่อแก้ปัญหาและนำมากำหนดเป็นแนวทางการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมเกี่ยวกับการวัดและ

ประเมินผลผู้เรียน และชี้แจงปฏิทินการนิเทศติดตาม ผู้บริหารส่งเสริม และผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดนโยบาย กำกับและจัดกลุ่มของสภาพปัญหา เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพา พุมมา (2565: 73) แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจมีหลักการเกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบายตามโครงการลด เวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ควรดำเนินการบริหารงานโดยเน้นการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่าย และร่วมกันกำหนดความสำเร็จในการดำเนินโครงการ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรประชุมชี้แจงเตรียมความพร้อมด้านเครื่องมือในการนิเทศของ สถานศึกษา ทำงานร่วมกันกับหลายฝ่ายในการนิเทศ และร่วมกัน สรุปผลและชี้แจงเสนอแนะปัญหาที่ เกิดขึ้นจากการนิเทศ ด้านการสะท้อนผลการดำเนินงานพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกับคณะ ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสะท้อนผลการดำเนินการ วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนปัญหาอุปสรรค และ แนวทางแก้ไขของการดำเนินโครงการ นำสรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ เพื่อร่วม รับทราบการสะท้อนผลและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขเพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้ดีขึ้นต่อไป ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมกระบวนการด้านการ บันทึบผลการดำเนินงานตามโครงการ นำข้อมูลสรุปสะท้อนผลการดำเนินงานที่ได้นำไปใช้ในการ ปรับปรุงพัฒนาตามข้อเสนอแนะต่าง ๆ นำสรุปผลการดำเนินงานมาใส่ในแผนปฏิบัติการประจำปีของ สถานศึกษาเพื่อพัฒนาต่อยอดโครงการให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควร ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการ ประเมินตนเองในการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ทุกเดือน การตรวจติดตามเรื่องการวัดประเมินผลทุกเดือน และรวบรวม จำแนก และจัดกลุ่มของสภาพปัญหา
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาควร ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ตาม แนว Active Learning ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการ ประเมินตนเองในการจัดการ เรียนรู้ตามแนว Active Learning ทุกเดือน การตรวจติดตามเรื่องการวัดประเมินผลทุกเดือน และ รวบรวม จำแนกและจัดกลุ่มของสภาพปัญหา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเรื่อง การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน
2. ควรวิจัยเรื่อง การประเมินตนเองในการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning การประเมินตนเองในการจัดการเรียนรู้ตามแนว Active Learning ของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน
3. ควรวิจัยเรื่อง การตรวจติดตามเรื่องการวัดประเมินผล ของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน
4. ควรวิจัยเรื่อง การรวบรวมจำแนกและจัดกลุ่มของสภาพปัญหา ของโรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม จังหวัดลำพูน

บรรณานุกรม

- ชยพล ดีอ่อน. (2565). การบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Active Learning ของสถานศึกษา ศูนย์เครือข่าย พัฒนาคุณภาพการศึกษาลุ่มน้ำลาง อำเภอบางมะฝ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 [การค้นคว้าอิสระ สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่].
- ทิพา พุมมา. (2565). แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 [สารนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์].
- นวพร ชลาธิราช. (2558). บทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาอีสเทอร์น, 9(1), 64.
- พลอยไพลิน นิลกรณ. (2560). แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning โครงการการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง. ลำปาง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35.
- พระมหาสมบุญธรรมสุโข (ทองแก้ว). (2557). บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 1(1), 89.
- โรงเรียนทุ่งหัวช้างพิทยาคม. (2564). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self Assessment Report: SAR) ประจำปีการศึกษา 2564.
- สลิตา รินสิริ. (2558). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอกะเจันท์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุชีรา มะหิเมือง. (2555). การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา].
- สุวรรณี กันทะปิง. (2562). แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่].
- แสงรุณีย์ มีพร. (2561). การพัฒนาระบบกลไกการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียนเชิงพื้นที่. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 13(1), 99.